

også lærerindens overordnede, hvorvel de står på lige dannelsesstrin, ja, lærerinden ofte er den mest dannede.

Pigens mindre dannelse omtaler jeg kun som grund til, at det er vanskeligt at lade hende være inde i dagligstuen og tage del i familielivet.

Og frk. Brosbøll har rigtig nok ikke overbevist mig om, at jeg havde uret. Uden at ville indlade mig på at bedømme, hvor stor forskel der er på tjenestepigens og den unge »dames« dannelse — denne sidste er desværre ofte uendelig tarvelig, — vil jeg påstå, at der som regel er en væsentlig forskel mellem pigens og husmoderens og husbondens dannelse, som gör, at mand og hustru, hvis de er samvittighedsfulde mennesker, må lægge et bånd på sig i pigens nærværelse. Frk. Brosbøll siger, at der er hos alle — pigen såvel som hos den unge »dame« — »den samme ukultiverede natur, som barnet fødes med« og fortsætter: »Er nu den unge pige, jeg tager til mig, ufordærvet — og hvis ikke har jeg næppe lov at optage hende i hjemmet: (hvorfra skal man for resten vide det, inden man har hende i sit hus?) d. v. s. i børnenes kreds — så har hun i alt væsentligt ganske de samme betingelser for måske at blive noget udmærket, måske noget dårligt, som børnene, som deres venner og veninder.« Deri har frk. Brosbøll ret, og frk. B. stiller også her forholdet mellem husmoder og pige i det rette lys ved at sammenligne det med forholdet mellem moder og børn. Derfor vilde jeg finde det aldeles i sin orden, at pigerne var inde i stuen, når der f. eks. blev læst højt for de store børn, ti derved fik pigerne en påvirkning, der passede til deres standpunkt. Men dette tilfredsstiller jo i det mindste ikke *frk. Iversens* lighedstrang, idet hun side 131 skriver: »I spisestuen kan hun til nød få lov at sidde sammen med børnene, og man kan selv sætte sig ind og tale med hende; men dagligstuen, det er ikke noget sted for hende.« Det afgørende er neppe for nogen alvorlig husmoder, om det er *spisestuen* eller *dagligstuen*, men om pigerne skal sidde inde hos *børnene* og blive delagtig i den påvirkning, husmoderen søger at give disse, eller om mand og hustru skal være nødt til altid at have et eller flere mennesker siddende hos sig, som — naturligvis på enkelte undtagelser nær — åndelig talt er børn i forhold til dem, og i hvis nærværelse det er deres moralske pligt at pålægge sig selv bånd,